

תיק אורחי מס' 831/90

סאדר מחשבים בע"מ

נגד

1. לואי אלקטו

2. אחמד אלג'מל 3. זוהיר קעדאן 4. ראפת ג'בארה 5. טלעת ג'בארה 6. מנסור מנסור 7. מאהר עבד אלחי 8. מונדר ג'ובראן

בבית המשפט המחוזי בנצרת

[24.6.93]

לפני השופט ג' גינת

חוק זכות יוצרים, 1191, חא"י ג' (ע) 2633, (א) 2475, סעיפים 1 (המונח "יצירה ספרותית"), 2- פקודת זכות יוצרים, 1924, חא"י א' (ע) 364, (א) 389, סעיפים 2, 3.

התובעת הגישה תביעה לצו-מניעה קבוע ולפיצויים, בגין הפרת זכויות יוצרים שלה על-ידי הנתבעים, בטענה, כי הנתבעים עסקו בהעתקת תוכנות ולומדות מחשב פרי פיתוחה, הפיצו אותן, מכרו אותן או השתמשו בהן כמקדם מכירות למוצרים אחרים שהם מוכרים.

בית המשפט המחוזי פסק:

- א. (1) בתביעה בגין הפרת זכויות יוצרים, על התובע להוכיח, כי הנתבע הפר זכות יוצרים של התובע, ואין לדרוש מן הנתבע להוכיח, כי היצירה היא פרי עמלו, ולא העתקה של יצירת התובע.
 - (2) כאשר השוואת שתי היצירות כשלעצמן נותנת מקום, על-פי מידת הדמיון שביניהן, להשערה, כי הנתבע לא יכול היה לחבר את יצירתו אלא בדרך של העתקה מן התובע, יעבור נטל הראיה אל הנתבע להראות, כי היצירה שבידו אינה העתק של יצירת התובע, או של חלקים מהותיים הימנה.
 - (3) בנסיבות דנן, לאור הדמיון הרב בין התוכנות, הוכחו מספר הפרות של זכויות יוצרים של התובעת על-ידי הנתבעים.
- ב. (1) בנסיבות דנן, לא הוכח נזקה של התובעת עקב הפרת זכויותיה על-ידי הנתבעים.

- (2) על-מנת שייפסקו פיצויים סטטוטוריים על-פי סעיף 3א לפקודת זכויות יוצרים, 1924, אין צורך שהיעדר הוכחת הנזק היא בשל קושי אובייקטיבי, כגון, נזק "רוחני" שאינו ניתן להערכה, אלא די בהיעדר הוכחה בשל כך שהתובע לא הצליח, סובייקטיבית, להוכיח את נזקו.
- ג. (1) תוכנת מחשב, המורכבת ממספר דיסקטים, מהווה "יצירה" אחת, ואין להתייחס אל כל דיסקט כאל יצירה בפני עצמה.
- (2) בנסיבות דנן, ייפסקו פיצויים על-פי מספר התוכנות שהועתקו, ואין חשיבות למספר הדיסקטים שהועתקו מכל תוכנה ותוכנה.
- (3) ניתן להטיל את הפיצוי הסטטוטורי על-פי סעיף 3א לפקודת זכויות יוצרים, 1924, מספר פעמים, רק מקום בו הנתבעים הפרו מספר זכויות יוצרים, אשר בגין הפרתן הם נתבעים.

פסקי-דין של בית המשפט העליון שאוזכרו:

- [1] ע"א 559/69 אלמגור נ' גודיק, פ"ד כד (1) 825.
- [2] ע"א 23/81 הרשקו נ' אורבוך, פ"ד מב (3) 749.
- [3] ע"א 136/71 מדינת ישראל נ' אחימן, פ"ד כו (2) 259.
- [4] ע"א 592/88 שגיא נ' ניניו, פ"ד מו (2) 254.

פסקי-דין של בתי המשפט המחוזיים שאוזכרו:

- [5] ת"א (ת"א) 957/88 - לא פורסם.

ח' אבו חוסיין, א' נסאר - בשם התובעת;

ח' מחמיד - בשם הנתבע 1;

ח' ביאדסה - בשם הנתבעים 2, 3;

מ' נאסר - בשם הנתבעים 4, 5;

מ' דעאס - בשם הנתבע 6;

ע' עבד אלראזק - בשם הנתבע 7;

נ' ח' איברהים - בשם הנתבע 8;

פסק-דין

1. התובעת הגישה, נגד הנתבעים, תביעה לצו-מניעה קבוע ולפיצויים, בגין הפרת זכויות יוצרים שלה על ידי הנתבעים, לפי חוק זכויות יוצרים, 1911 (להלן: "החוק").
- התובעת טענה, כי הנתבעים עסקו בהעתקת תוכנות ולומדות מחשב פרי פיתוחה, הפיצו אותן ומכרו אותן, או השתמשו בהן כמקדם מכירה למוצרים אחרים (כגון: מחשבים) שהם, הנתבעים, מוכרים.

התוכנות נושא הדיון הן:

- א. המורה לחשבון - סדרה בת 37 דיסקטים המיועדת ללימוד חשבון לתלמידים בבית-ספר יסודי.
- ב. המורה לאנגלית - סדרה בת 15 דיסקטים, המלמדת נושאים שונים באנגלית.
- ג. אלמוחרר - מעבד תמלילים תלת-לשוני, על גבי דיסקט אחד.
- ד. סאדר-לוגו - תוכנה של שפת המחשב "לוגו" בערבית.
- ה. הכרת המחשב - תוכנה בערבית להכרת המחשב האישי על ידי המשתמש.

עניינים דיוניים

2. א. בישיבת בית המשפט מיום 29.5.91, הצהיר הנתבע 7 כי לא ישווק תוכנות של התובעים אלא ברשות בכתב ממנה (פרוטוקול, עמ' 1, שורות 26-28). בעקבות הצהרה זו הסכים בא-כוח התובע למחוק התביעה כנגד נתבע 7 (פרוטוקול, עמ' 2).
3. ב. ביום 23.5.93 נתקבלה הודעה לבית המשפט, מבא-כוח הנתבע 6, לפיה הגיע הוא להסדר עם התובעת, והתביעה נגדו אמורה להימחק. ההודעה נשלחה לתגובת בא-כוח התובעת, אך זו לא נתקבלה. אי לכך, ובשים לב לעובדה שהנתבע 6 לא נזכר כלל בסיכומי התובעת, אני מוחק את התביעה נגדו.
4. ג. בא-כוחה המלומד של התובעת מסכים, בעמ' 21 סעיף 9 לסיכומיו, כי התביעה כנגד הנתבע 8 צריכה להידחות, שכן התובעת לא הצליחה להביא נגדו ראיות.
5. גם בא-כוח הנתבע 8 עותר לתוצאה זו בסיכומיו, ודורש לפסוק הוצאות לטובתו.

בא-כוח התובעת מסכים לפסיקת הוצאות, כאמור.

אני דוחה, איפוא, את התביעה כנגד הנתבע 8; ומחייב התובעת לשלם לו את הוצאות המשפט ושכ"ט עו"ד בסך 2,500 ש"ח + מע"מ, להיום.

3. חרף החלטתי מיום 1.11.92, בדבר הגשת סיכומים בכתב, לא הגישו הנתבעים 4, 5 סיכומים ואף לא ביקשו הארכת מועד להגשתם. המזכירות פנתה לבא-כוחם של נתבעים אלה, בכתב, ביום 16.5.93 בנדון, ולא נענתה. יצויין, כי אף תצהירים ובהם עדויות ראשיות לא הוגשו מטעם נתבעים אלה. אי לכך, ובשים לב לבקשת בא-כוח התובעת מיום 16.5.93 למתן פסק-דין בהיעדר סיכומי הנתבעים 4, 5, אני מקבל את התביעה נגדם. חלקם של הנתבעים 4, 5 בבנזקה של התובעת יידון בשלב מאוחר יותר, כשתידון שאלת הנזק וגובה הפיצוי.

זכות היוצרים בתוכנות

4. התובעת טוענת, כי התוכנות והלומדות נושא התביעה, שפורטו לעיל, הן פרי ייצורה, הן "בבעלותה הבלעדית של התובעת, היא זו שפיתחה אותן, השקיעה את מיטב כספה בפיתוחן, העסיקה מהנדסים מיומנים מוכשרים לשם פיתוחן ועוסקת באופן בלעדי ובלבדי בשיווקן ובהפצתן" (סעיף 3 לכתב התביעה מיום 9.12.90).

התובעת טוענת, אפוא, כי לה זכות יוצרים בתוכנות אלה, במובן סעיף 1 לחוק זכות יוצרים, 1911. הנתבעים, בהעתיקם תוכנות אלו ובהפיצם אותן, הפרו, לטענת התובעת, זכות יוצרים זו, במובן סעיף 2 לחוק זכות יוצרים הנ"ל.

סעיף 2 לפקודת זכות יוצרים, 1924, קובע:

"א' לענין זכות יוצרים, דין תוכנה של מחשב כדין יצירה ספרותית כמשמעותה בחוק זכות יוצרים, 1911".

"יצירה ספרותית" נכללה במפורש בסעיף 1 לחוק זכות יוצרים, כך שאין ספק לגבי קיומה של זכות יוצרים על תוכנת מחשב.

5. האם הוכיחה התובעת, כי אכן פיתחה את התוכנות הנ"ל נושא דיוננו? הנתבעים משיבים בשלילה על שאלה זו. טענתם העיקרית היא, שאותן תוכנות ניתנות לרכישה מחברה מצרית בשם 'teamsoft' המשוקת אותן בעולם הערבי, ודרכו - גם לשטחים המוחזקים, שהנתבע 1 מתגורר בהם; היא מציינת על גבי תוכנות אלה שהיא בעלת זכות היוצרים בהן.

התובעת אינה מכחישה את עצם הימצאות התוכנות בידי החברה המצרית, אולם היא טוענת שהחברה המצרית רכשה אותן מהתובעת כדין.

יוסף סאדר, עד מס' 2 של התובעת, העיד בחקירה שכנגד:

"מעבד התמלילים 'אלמוחרר' זה רעיון שלי, עם עוד תכנת אחד שהוא כמאל דלאל - מהנדס תוכנה. גם התוכנה של 'teamsoft' באה לעולם מאצלנו. אני פיתחתי את התוכנה של התובעת והיא שיווקה את זה ל-'teamsoft' (פרוטוקול עמ' 14, שורות 27-30).

מהנדס התוכנה כמאל דלאל, עד מס' 7 של התובעת, מאשר דברים אלה בחקירתו הנגדית:

"השתתפתי בכתיבת מעבד התמלילים אלמוחרר. עשיתי את התוכנית הנ"ל. אני שמתי שם קוד שיוזיה את מי שכתב אותה. שמי מופיע באותה התוכנה. גם במקרה ומשנים בתוכנה 'אלמוחרר' מועתקת את מסמך הפיתוח, הרי עדיין עם רישום השם 'כמאל' התוכנה תעלה משהו כמו 'פרוגרם באיי כמאל' -

(- program by kamal 'ג' ג'), ואז היא תעבוד לא כמו שצריך ותפסיק. בזמן שהכנתי את התוכנה לא ידעתי על תוכנה דומה במצריים".

(פרוטוקול, עמ' 35, שורות 611-, בישיבה מיום 5.7.92). במהלך עדותו של יוסף סאדר, הודגם לפניי שאם מקלידים את השם 'כמאל' בתוכנה, היא מגיבה ומראה את שם התכנת. "1988kamal".

יתרה מזו: לתצהירו של עיד סאדר, מנהל התובעת, מיום 22.10.91, צורפו הזמנה של החברה המצרית, ותעודת משלוח של התובעת, המאשרות כי התוכנות: "אלמוחרר", "המורה לחשבון" ו"המורה לאנגלית", נמכרו על ידי התובעת לחברה המצרית.

6. במהלך המשפט הוצגו בבית המשפט חוברת ההסבר של התובעת לתוכנה "אלמוחרר" (נא/1), וחוברת ההסבר של החברה המצרית לתוכנה "אלמוחרר אלערבי" (נא/2). הנתבעים טענו, כי הדמיון המוחלט (כמעט) בין שתי החוברות מראה שהתובעת העתיקה את התוכנה והחוברת מהחברה המצרית, ולא להיפך, שכן בחוברת קיימים "סממנים מצריים", לטענתם.

החוברת נא/2 הוגשה בכפוף להצהרת בא-כוח הנתבע 1, שיביא את כותב החוברת בתור עד (פרוטוקול עמ' 14, שורות 16-17). עד זה לא הובא כלל, ועל כן אין לקבל את החוברת נא/2 כראיה.

פרט לטענה זו, שכאמור לא הוכחה, לא הביאו הנתבעים ראיות כלשהן לתמיכת גירסתם, לפיה לתובעת אין זכות יוצרים בתוכנות הנדונות.

אני דוחה את טענת הנתבעים, הן בשל האמור לעיל והן בשל העובדה, שהתובעת הוכיחה שהחוברת נא/1 היא המקור. אסביר את הדברים: "אלמוחרר" הוא מעבד תמלילים בערבית, בעברית ובאנגלית בנוסף לסמנים מתימטיים. "אלמוחרר אלערבי" הינו אותו מעבד תמלילים, אך חסר השפה העברית. עיון בעמ' 75 לשתי החוברות נא/1 ונא/2, מראה שבמקור, בנא/1, מופיעות האופציות הבאות לבחירת שפה:

"אנגלית, ערבית, עברית, מתמטיקה", בסדר הזה, ואילו בנא/2 סדר האופציות הוא כדלקמן:
"אנגלית, ערבית, (רווח), מתמטיקה."

הדעת נותנת, שהתוכנה של התובעת, הכוללת את השפה העברית, היא המקור, ואילו התוכנה המצרית היא העתק זהה של התוכנה של התובעת, לאחר שהוציאו ממנה את השפה העברית, כדי שהיא תימכר בעולם הערבי, ההסבר ניתן על ידי מנהל התובעת, והוא מקובל עליי. הסבר זה מנמק הימצאותו של הרווח בחוברת ההסבר שיועדה למצרים.

אני קובע, איפוא, כי התוכנה "אלמוחרר" היא תוכנה של התובעת, ולה זכות יוצרים עליה.

7. מחומר הראיות שלפניי שוכנעתי שגם התוכנות "המורה לחשבון" ו"המורה לאנגלית" שייכות לתובעת. עיון בנספחים א'1, ו-1 ב' לתצהיר עיד סאדר, מיום 22.10.91, מעלה, כי התוכנה "המורה לחשבון" אושרה על ידי משרד החינוך. בנספח א'1' מצויין שם החברה המפתחת את הלומדות: "סאדר מחשבים בע"מ".

גם עד מס' 1 של התובעת ועובדה, ג'וני סרוג'י, מאשר בסעיף 3 לתצהירו, מיום 30.9.91, כי השתתף בבניית לומדות בחשבון אצל התובעת. בחקירתו הנגדית בבית המשפט חזר העד על דבריו:

"אני עבדתי עם מנהל התובעת על הלומדות הנזכרות בסעיף 3 לתצהירי. הייה שלב תכנון בשיתוף שלי ויוסף סאדר, ואני ביצעתי את הפרוייקט" (פרוטוקול, עמ' 12, שורות 20-22).

גם עד מס' 4 של התובעת, באסם נאסר, ציין בתצהירו מיום 30.9.91, בסעיף 3:

"במהלך עבודתי אצל התובעת בניתי את התוכנות והלומדות המפורטות

להלן: א. המורה לאנגלית: הלומדות הנושאות את השמות: 5,e 2,f 3,f 5f 2,e 1,e 5,d 2,d1,d : 4,d3,d ב. המורה לחשבון: לומדות הנושאות את השמות: "1, 4, 5, 6, 11, 12, 27, 28, 29, 30".

ובסעיף 6 לתצהירו הנ"ל:

"הנני להצהיר כי אני בניתי את המקור של הלומדות והתוכנות הנ"ל וכי למיטב ידיעתי מקור זה נשמר במשרדי החברה התובעת."

בחקירתו הנגדית בבית המשפט אישר את תוכן הדברים: "בבניית התוכנות שלנו לא השתמשתי בקבצים של מישהו אחר, הכל פיתוח שלנו". (פרוטוקול, עמ' 22, שורות 25-26). דברים חד-משמעיים אלה של עובדי התובעת לא נסתרו על ידי מי מהנתבעים, והם מקובלים עליי.

המסקנה היא, כי התוכנות: "המורה לאנגלית" ו"המורה לחשבון" הן בבעלותה של התובעת, ויש לה לגביהן זכות יוצרים.

8. א. אצל הנתבע 2 נתפשו, בין היתר, דיסקט של התוכנה "סאדר-לוגו", ודיסקט של התוכנה "הכרת המחשב ומערכת ההפעלה", שנטען שהן בבעלותה של התובעת, ואשר העתקתן על ידי הנתבע 2 מהווה הפרת זכות יוצרים.

ב. העד באסם נאסר מציין, בסעיף 3 לתצהירו (30.9.91), כי הוא בנה את התוכנה "סאדר-לוגו". העד אישר את תוכן סעיף 3 לתצהירו בחקירתו שכנגד, ולא נשאל כלל על התוכנה "סאדר-לוגו".

גם מעדויות אחרות עולה, כי התובעת אכן פיתחה את "סאדר-לוגו": ראה תצהיר עיד סאדר (22.10.91) סעיף 7(ג); תצהיר יוסף סאדר (30.9.91) סעיף 3(ה); (3).

דברים אלה לא נסתרו כלל על ידי מי מהנתבעים.

אני קובע, איפוא, כי התוכנה "סאדר לוגו" היא פרי פיתוחה של התובעת, והעתקתה ללא רשות, על ידי הנתבע 2, מהווה הפרת זכות היוצרים של התובעת.

ג. לא כך הדבר לגבי התוכנה "הכרת המחשב ומערכת ההפעלה". בניגוד לשאר התוכנות הנדונות כאן, אף עד של התובעת לא העיד שהוא כתב תוכנה זו או השתתף ביצירתה. מנהלי התובעת הצהירו אמנם, כי תוכנה זו היא כבעלותה של התובעת (סעיף 7(1)ט) לתצהיר עיד סאדר מיום 22.10.91; סעיף 3(ה)9 לתצהיר יוסף סאדר מיום 30.9.91, אולם, בהיעדר עדות של מי שכתב את התוכנה כאמור, אין בדברים כלליים אלה כדי לבסס זכות יוצרים של התובעת בתוכנה זו.

על כן איני יכול לקבוע, בהיעדר ראיות מספיקות, כי התובעת הוכיחה זכות יוצרים בתוכנה "הכרת המחשב ומערכת ההפעלה".

הפרה

9. האם זכות יוצרים הופרה על ידי הנתבעים, או מי מהם? על התובע להוכיח, כי הנתבע הפר זכות יוצרים של התובע, ואין לדרוש מהנתבע להוכיח, כי היצירה היא פרי עמלו ולא העתקה של יצירת התובע. ראה לעניין זה: ע"א 559/69 [1] וכן ע"א 23/81 [2].

יש שנטל הראיה יעבור לנתבע, ועליו יהא להראות, כי היצירה שבידו אינה העתק של יצירת התובע, או של חלקים מהותיים הימנה, וזאת, כאשר "השוואת שתי היצירות כשלעצמן נותנת מקום, על-פי מידת הדמיון שביניהן, להשערה שהנתבע לא היה יכול לחבר את יצירתו אלא בדרך של העתקה מן התובע", ראה ע"א 136/71

[3] בעמ' 262 למעלה. דברים אלה הוזכרו, כחלק בלתי נפרד מעקרונות דיני זכות יוצרים, על ידי השופט ש' לויין בע"א 23/81 הנ"ל, בעמ' 756.

מן הכלל אל הפרט. התובעת טוענת כי הצליחה להראות את הדמיון המוחלט בין התוכנות שלה לבין הדיסקטים שהופצו על ידי הנתבעים, ועל כן, היא טוענת, יש להטיל את חובת הראיה על הנתבעים, להוכיח כי הדיסקטים שהיו ברשותם אינם העתק של תוכנות ולומדות התובעת. זאת, סבורה התובעת, לא עשו הנתבעים. נהפוך הוא: בדיקת הדיסקטים שהיו ברשות הנתבעים הראתה, כי בחלקם הם העתקה זהה לחלוטין של תוכנות התובעת, ובחלקם רק שונה מסך הפתיחה, הכולל את שם התובעת, והוחלף במסך שמראה את השם "rexon company, new jersey" (כך!).

התובעת הגישה ארבע חוות-דעת של מומחים בתחום המחשב והתוכנה, שהתייחסו לדמיון בין הדיסקטים שנתפשו אצל הנתבעים, לבין התוכנות המקוריות של התובעת. לעומתן, הוגשה על ידי הנתבעים חוות-דעת של המומחה שמואל און. חוות דעת זו הינה כללית ביותר ולא התייחסה לתוכנות נושא הדיון. בא-כוחו המלומד של הנתבע 1 הסכים "שחוות דעתו של העד (שמואל און - ג' ג') היא בתחום העקרוני כללי" (פרוטוקול עמ' 31, שורות 14-15). גם המומחה עצמו מודה שלא בדק את הדיסקטים נושא הדיון (עמ' 31, שורות 11-12).

אני מקבל, איפוא, בנסיבות אלה, את הממצאים אליהם הגיעו מומחי התובעת,

לאחר שבדקו את הדיסקטים שנתפשו אצל הנתבעים, והישוו אותם לתוכנות המקוריות של התובעת. להלן אפרט ממצאים אלה: א. הנתבע 1: אצל נתבע זה נתפשו ארבעה דיסקטים של לומדות חשבון, ארבעה דיסקטים של לומדות אנגלית ושני דיסקטים של מעבד התמלילים "אלמוחרר".

המומחה מארון טנוס הגיע למסקנה, ששמונה הדיסקטים של לומדות החשבון והאנגלית הם העתק של התוכנות "המורה לחשבון" וה"מורה לאנגלית" של התובעת, כשנעשו בהן שינויים חיצוניים בלבד, להבדיל משינויים מהותיים, לרבות שינוי המסך המציג את שם התובעת.

לגבי שני הדיסקטים של "אלמוחרר", קבע המומחה, כי אחד מהם זהה לחלוטין למעבד התמלילים של התובעת, הנושא אותו שם, לרבות הופעת שם התובעת וסימנה המסחרי. השני מעלה ההודעה "illegal copy" כאשר מנסים להפעילו, דבר המעיד על ניסיון העתקה כושל. ראה חוות הדעת של מארון טנוס מיום 8.3.92, שהוגשה בתיק המ' 593/92

ב. הנתבע 2:

אצל נתבע זה נתפשו חמישה דיסקטים, שנחשדו כמועתיקים מהתוכנות של התובעת. לאחר בדיקה על ידי המומחה מארון טנוס, נמצא ששני דיסקטים של לומדות החשבון זהים לחלוטין לתוכנות של התובעת; דיסקט שלישי של לומדות החשבון זהה למקור של התובעת, בשינוי שם החברה במסך הראשון ומחיקת הקובץ המראה את שם החברה; דיסקט רביעי של "אלמוחרר" שתואם לחלוטין את המקור של התובעת; דיסקט חמישי של "לוגו", שגם הוא תואם לחלוטין את המקור של התובעת. ראה חוות-דעתו השנייה של מארון טנוס מיום 8.3.92, בתיק המ' 593/92

דיסקט שישי שנתפש היה של תוכנת "הכרת המחשב", שכאמור לא הוכחה לגביה זכות יוצרים, ראה סעיף 8(ג) לעיל.

ג. הנתבע 3:

אצל נתבע זה נתפשו 20 דיסקטים, שאחד מהם אינו שייך לתובעת. מ-19 הדיסקטים הנתורים, אחד היה התוכנה "אלמוחרר", והשאר (18) - לומדות חשבון. ארבעה דיסקטים מתוך לומדות החשבון זהים למקור של התובעת, אך אינם ניתנים להפעלה. בשאר (14) בוצעו שינויים חיצוניים, לרבות החלפת השם "סאדר", והשם "מועלם אלחסאב", שפירושו "המורה לחשבון", שונה ל"תעלם אלחסאב", שפירושו "למד חשבון". גם כאן השינויים הם חיצוניים בלבד והדיסקטים זהים לחלוטין למקור של התובעת, ככל שהדבר נוגע לצבעים, לקול, לאנימציה, להפעלה, לצורת הכתב והאותיות, הציורים והמתודולוגיה.

הדיסקט של "אלמוחרר" הינו העתק זהה לתוכנה של התובעת, לרבות הופעת שם התובעת וסימנה המסחרי. ראה חוות דעת מארון טנוס (השלישית), מיום 8.3.92 בתיק המ' 593/92.

ד. הנתבעים 4, 5:

אצל נתבעים אלה נתפשו שמונים דיסקטים, שנחשדו, כי הם מועתקים מתוכנות התובעת. לאחר בדיקה, מספר הדיסקטים המועתקים הצטמצם ל-37, כאשר מתוכם 15 לומדות חשבון שנעשה בהם רק שינוי חיצוני והם תאמו, מבחינת התוכן והצורה, למקור של התובעת; חמש לומדות חשבון זהות למקור של התובעת אך אינן ניתנות להפעלה; 14 לומדות אנגלית תואמות למקור מלבד החלפת השם "סאדר" ל "rexon"-שלושה דיסקטים של "אלמוחרר" זהים לחלוטין למקור של התובעת, לרבות הופעת שם החברה וסימנה המסחרי. ראה חוות דעת באסם נאסר, מיום 8.3.92 בתיק המ' 593/92.

הפיצוי

10. סעיף 3 לפקודת זכויות יוצרים, 1924, קובע:

3"א לא הוכח הנזק שנגרם בהפרת זכות יוצרים, רשאי בית המשפט, על פי בקשת התובע, לפסוק לו לכל הפרה פיצויים בשיעור שלא יפחת מ-10,000 שקלים חדשים ולא יעלה על 20,000 שקלים חדשים "...; אין צורך שהיעדר הוכחת הנזק יהא בשל קושי אובייקטיבי, כגון, נזק "רוחני" שאינו ניתן להערכה, אלא שדי גם בהיעדר הוכחה בשל כך שהתובע לא הצליח, סובייקטיבית, להוכיח את נזקו; ראה ע"א 592/88 [4] וכן ת"א (ת"א) 957/88 [5] טל נ' המכון האמריקאי להשכלה בכתב (פסק הדין מיום 25.1.93, לא פורסם).

התובעת אכן לא הוכיחה הנזק שנגרם לה, ועל כן מבקש בא-כוחה המלומד מבית המשפט לפסוק פיצויים לפי סכום המקסימום הקבוע בסעיף 3 הנ"ל. עוד טוען בא-כוח התובעת, כי יש להתייחס אל כל העתקה של דיסקט כאל הפרה נפרדת, ולכן סכום הפיצויים צריך להיות המכפלה של הסכום המקסימלי במספר הדיסקטים המועתקים, כפי שפורט לעיל.

איני מסכים עם בא-כוחה המלומד של התובעת, כי יש להתייחס לכל דיסקט מועתק, בנסיבות העניין, כאל הפרה. המדובר בסדרות של דיסקטים, כאשר כל סדרה מהווה תוכנה אחת. הסדרה "המורה לחשבון", למשל, מורכבת מ-37 דיסקטים, המהווים יצירה אחת ויחידה. הדבר משול לספר אחד המורכב מ-37 פרקים. האם העתקת הספר כולו תהווה 37 הפרות של זכות היוצרים של מחברו? התוצאה אינה מתקבלת על הדעת, שכן הספר הוא יצירה אחת ויחידה. כך גם לגבי התוכנה של המחשב, המורכבת ממספר דיסקטים, כאשר האנלוגיה מספר לתוכנת מחשב הינה

מחוייבת לאור סעיף 2 לפקודת זכות יוצרים, 1924, הקובע, כי דין תוכנת מחשב כדין יצירה ספרותית כמשמעותה בחוק זכות יוצרים, 1911.

המסקנה היא, שיש לפסוק פיצויים לפי מספר התוכנות שהועתקו, ואין כל חשיבות למספר הדיסקטים שהועתקו מכל תוכנה ותוכנה. העתקה של תוכנה כאמור, תהווה הפרה אחת לעניין סעיף 3 לפקודת זכות יוצרים, 1924.

בענייננו, הוכחו הפרות של מספר זכויות יוצרים של התובעת, כמוסבר לעיל, שכן ברור שכל לומדה או תוכנה שפותחה בנפרד על-ידי התובעת מקנה לה זכות נפרדת, שהפרתה מביאה לחיוב בפיצוי הסטטוטורי: "את הביטוי 'כל הפרה' יש לפרש כמתייחס לכל סוג הפרה; ... אפשר להטיל את הפיצוי הסטטוטורי מספר פעמים, רק מקום בו הנתבע או הנתבעים הפרו מספר זכויות יוצרים אשר בגין הפרתן הם נתבעים".

(ע"א 592/88 [4] הנ"ל, בעמ' 267ב).

נראה לי, בנסיבות העניין, בשים לב לכך שהנתבעים לא טענו מאומה לעניין גובה הנזק, בהתחשב בכך שמדובר בהפרות מכוונות שמטרתן התעשרות על-חשבון התובעת ע"א 592/88 [4] הנ"ל, בעמ' 272למעלה), כי מן הראוי להעמיד את הפיצוי הסטטוטורי על הסך של 15,000 ש"ח לכל הפרה.

11. התובעת ביקשה, בסעיף 8 לכתב התביעה, צו-מניעה קבוע המורה לנתבעים להימנע מלהעתיק ומלהפיץ את התוכנות והלומדות של התובעת. לאור התוצאה אליה הגעתי, ובהיעדר התנגדות מצד הנתבעים, אכן זכאית התובעת לצו-מניעה קבוע.

12. חלקן של כל נתבע בפיצויים יהא כדלקמן:

הנתבע 1- סעיף 8(א) לעיל

שלוש הפרות של התוכנות: "המורה לחשבון", "המורה לאנגלית", ו"אלמוחרר" -

45,000 ש"ח

הנתבע 2- סעיף 8(ב) לעיל

שלוש הפרות של התוכנות: "המורה לחשבון", "אלמוחרר", ו-"לוגו" - 45,000 ש"ח הנתבע 3- סעיף 8(ג) לעיל שתי הפרות של התוכנות: "המורה לחשבון", ו"אלמוחרר" - 30,000 ש"ח הנתבעים 4, 5- סעיף 8(ב) לעיל שלוש הפרות של התוכנות: "המורה לחשבון", המורה לאנגלית ו"אלמוחרר" -

45,000 ש"ח

13. סוף דבר: ניתן צו-מניעה כמבוקש בסעיף 8 לכתב התביעה. כן ניתן צו הקובע שהתובעת זכאית לקבל לידיה את כל התוכנות המפירות שברשות הנתבעים או מי מהם, לרבות אלה שנתפשו בחזקתם והמופקדים בבית המשפט.

אני מחייב את הנתבעים 1, 2, 3, 4, 5 בתשלום הסך של 165,000 ש"ח, נושאים הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 9.12.90 ועד ליום התשלום בפועל, כל אחד לפי חלקו כאמור בסעיף 11 לעיל.
 כמו כן אני מחייב את הנתבעים 1, 2, 3, 4, 5, ביחד ולחוד, בתשלום הוצאות המשפט ושכ"ט עו"ד בסך 30,000 ש"ח, להיום.

ניתן והודע בפומבי, היום ה' בתמוז תשנ"ג (24.6.93), בהיעדר באי-כוח הצדדים.